

Lucafăru

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

INALTĂ SOLIE ROMÂNEASCĂ

Vizita pe care înalții soli ai poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut-o în cursul acestei săptămâni în Republica Populară Chineză și Republica Democrată Coreeană, exprimă în strălucire marea deschidere a politicii externe românești, sintetizată în dorința de pace și colaborare a poporului nostru, în respectul unor principii de constituire cheia de boală a demersului politice românesc: deplina egalitate, respectul independent și suveranității naționale, neamsteșcul în treburile interne și avantajul reciproc.

În acest sens, vizita oficială de prietenie în Republica Populară Chineză constituie o nouă și elocventă mărturie a traicelor legături de prietenie și colaborare care s-au statornicit și se dezvoltă între partidele, țările și popoarele noastre, înscrind-se ca un eveniment de cea mai mare însemnătate în cronica relațiilor bilaterale, de natură să confere dimensiuni tot mai largi conlucrării multilaterale dintre România și R.P. Chineză, în folosul reciproc, al cauzelor generale a socialismului și păcii. Convorbirile oficiale pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu le-au purtat cu tovarășul Yang Shangkun, președintele R.P. Chineze, Zhao Ziyang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, Li Peng, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, Deng Xiaoping, președintele Comisiei Militare a C.C. al Partidului Comunist Chinez, au reprezentat cadrul unei largi înfrățiri reciproce cu privire la realizările și preocupările celor două țări, partide și popoare, al abordării aspectelor esențiale ale vieții politice mondiale, remarcându-se în acest context că, în ambele țări, se tratează principalele fenomene și tendințe ale problematicii internaționale, pozițiile celor două părți sunt identice sau foarte apropiate.

Rezultatele convorbirilor concretizate în comunicatul comun dat publicității exprimă dorința amplificării colaborării pe multiple planuri în spiritul aprofundării tradiționalelor relații de prietenie dintre cele două țări și popoare.

Convorbirile oficiale, întelegerile la care s-a ajuns cu acest prilej oferă imaginea elocventă a prieteniei și solidarității româno-chineze, dând un puternic impuls extinderii și diversificării colaborării în interesul popoarelor române și chineze, al cauzelor socialismului, păcii, securității și colaborării internaționale.

O mare sărbătoare a prieteniei și colaborării româno-coreene — așa a titrat presa cotidiană începerea vizitei oficiale de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în R.P.D. Coreeană, la invitația tovarășului Kim Ir Sen, secretarul general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, pre-

ședintele R.P.D. Coreene. O sintagmă ce acoperă pe deplin încărcătura de sens a momentelor în care înalții soli ai poporului român au fost oaspeții Phenianului. Entuziasma primire făcută pretutindeni de mii și mii de locuitori ai Capitalei coreene, caracterul deschis, de caldă prietenie, înțelegere și stimă reciprocă pe care l-au avut convorbirile oficiale purtate cu tovarășul Kim Ir Sen, sînt elemente componente ale atmosferei ce a însoțit în permanență desfășurarea acestui eveniment major în cronica relațiilor româno-coreene. După momente solemne au marcat cu pregnanță programul vizitei. Astfel, la palatul Kim-susan a avut loc solemnitatea înmărmării unor înalte distincții române și coreene. Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmărmărită de către tovarășul Kim Ir Sen, Ordinul „Drapelul Republicii”, clasa I, pentru contribuția adusă la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare între cele două țări, țări și popoare, la promovarea cauzii socialismului, a păcii și securității, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani. În cadrul aceleiași ceremonii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmărmărit tovarășului Kim Ir Sen Ordinul „Victoria Socialismului” pentru contribuția deosebită adusă la dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea și Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, la întărirea prieteniei dintre poporul român și poporul coreean, la promovarea cauzii generale a socialismului, a păcii și colaborării internaționale, cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani.

La Palatul Congreselor din Phenian, un alt moment de o semnificație deosebită s-a înscris în cronica vizitei: ceremonia conferirii înalțului titlu științific de „Doctor Honoris Causa în științe economice” tovarășului Nicolae Ceaușescu și „Doctor Honoris Causa în științe chimice” tovarășei Elena Ceaușescu. Luind cuvântul în cadrul ceremoniei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Căutați să înțelegem și să dezvoltăm relațiile dintre partidele și țările noastre, dintre oamenii de știință și cultura români și coreeni, a dorinței de dezvoltare a colaborării în toate domeniile de activitate”. Într-un discurs, vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au întreprins-o în R.P.D. Coreeană constituie o mărturie limpede a sentimentelor de prietenie sinceră, a dorinței de colaborare și pace pe care le nutresc popoarele noastre, aflate geografic la mii de kilometri distanță, dar apropiate și unite în convingerile prin care edifică viitorul lor și al lumii întregi.

Lucafăru

Imagine din cadrul ceremoniei desfășurate la Palatul Congreselor din Phenian, în cadrul căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a fost conferit titlul de „Doctor Honoris Causa în științe economice” pentru merite remarcabile în activitatea de partid și de stat, în dezvoltarea economico-socială a României, precum și pentru marea contribuție adusă la întărirea și dezvoltarea prieteniei și solidarității dintre România și R.P.D. Coreeană, și tovarășei Elena Ceaușescu titlul de „Doctor Honoris Causa în științe chimice”, pentru marile merite în dezvoltarea științei și tehnicii, îndeosebi în crearea unor noi ramuri ale industriei chimice românești, precum și pentru contribuția adusă la întărirea și dezvoltarea prieteniei și solidarității româno-coreene.

1918-1988: 70 DE ANI DE LA MAREA UNIRE

Contribuția „Gazetei de Transilvania”

În viziunea fondatorilor săi, a colaboratorilor de seamă, țelul cel mai înalt pentru care s-a consacrat pe sine *Gazeta Transilvaniei* a fost dezvoltarea unității naționale. Acest ideal tuler al neamului românesc este convertit în obiectiv strategic suprem pentru lupta social-politică a vechiului și nou-născutului nostru stat, dar, în primul rând, ca o înaltă apreciere la adresa științei și dezvoltării românești, a dezvoltării socialiste a României, ca expresie a bunelor relații dintre partidele și țările noastre, dintre oamenii de știință și cultura români și coreeni, a dorinței de dezvoltare a colaborării în toate domeniile de activitate.

Într-un discurs, vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au întreprins-o în R.P.D. Coreeană constituie o mărturie limpede a sentimentelor de prietenie sinceră, a dorinței de colaborare și pace pe care le nutresc popoarele noastre, aflate geografic la mii de kilometri distanță, dar apropiate și unite în convingerile prin care edifică viitorul lor și al lumii întregi.

marile centre din celelalte provincii românești, reflectând cu o arătată impresionantă mesul evenimentelor politice din aceste spații, în virtutea aspirației sale de a fi oclunde și întotdeauna o adevărată „gură a românilor”, după expresia lui August Trebunian Laurean.

Pentru conducătorii *Gazetei*, unitatea și solidaritatea neamului sînt atributele sale sublimă, testamentul unei istorii mănare și totodată destinul ei firesc în cadrul echilibrului politic european. „Unitatea națională”, scrie George Barițiu, este frumoasa deviză ce răsună din toate părțile și desăteapă duhurile cu putere multă”. Peste ani, Aurel Mureșianu, marele său continuator, notează în coanolele publicității la fel de drastic: „Principiul solidarității noastre naționale trebuie să fie cea mai înaltă lînată, ca unind toate forțele materiale și spirituale ale poporului să facă dîntrinsu un factor politic în sensul adevărat al cuvîntului”. Și tot el: „Să nu așteptăm minuire decît de la hărnicia noastră. Să ne unim puterile, să ni le întărim și să ne luptăm cu bărbăte române și atunci veni-va timpul cînd nu va mai trebui să cersim drepturile, ci le vom avea pentru că le vom pretinde și ni le vom lua”.

Giindind asupra semnificațiilor politice ale contribuției aduse de *Gazeta*, în acest patriotism de aur al ideologiei noastre naționale, George Pop de Băsești scria pentru numărul jubilar al publicității aceste judecări neînfrînte: „Eu și conecșanții mei și sutele de mii de români, care s-au inspirat din lupta eroică de șapte decenii a *Gazetei*... pururea dezințemerului”.

Ion Iu

Continuare în pag. a 7-a

ÎN SPIRITUL TEZELOR PENTRU PLENARA C.C. AL P.C.R.

Eroul contemporan

Se vede că actiunile deosebite desore necesitate dispariției personajului literar — pliate în lînele țării, apăsune — și în mai au acum adepții, oclunde în obșni, iar scriitorii, majestatea lor, erozatori ori autori de teatru, continuă să se apiece asupra problemelor omului contemporan, a sămăntărilor lui, a înfrîngerilor, neînșteii și înșubecii și necărilor lui. Teoriile privind pulverizarea conștientilor, a limbajului, a eroului literar s-au pulverizat și ele, fiind înfrimate în pînăul rînd, nu ait de teoreticeni cit de realitatea fenomenului literar viu. Poate literate franceze — unde de fapt s-a manifestat în spe-

Vasile Rebreanu

Continuare în pag. a 7-a

Pecetea ființei noastre

Colindînd meleagurile patriei, am înțilit deseori oameni pe care, fără să-l fi cunoscut, i-am salutat respectuos, așa cum am fost învățat de copil, oameni care, asemenea, fără a mă fi știut de undeva, mi-au răspuns înrîrîrî de binele ridicînd către mine ochii lor luminați de seninul cerului, mi-au răspuns așadar cu dragoste adîncă și cu doar două cuvinte: Bună pace!

Bună pace! Cuvinte calde, venind de departe, din adîncimi de istorie, cuvinte care mi-au rămas în inimă pentru că exprimă în armonica lor îngemănare una din trăsăturile multimi-

Viorel Cozma

Continuare în pag. a 2-a

ISTORIE TRĂITĂ „Chemarea noastră pe pămînt”

Cel mai frumos mod de a cinsti o sărbătoare este să cobori acolo unde a izvorit ea, în clipele cînd s-a născut. Înțelegînd astfel, mult mai bine bucuria de ea. Dintre documentele celui glorios an al Unirii celei mari, zierele și revistele au, fără îndoială, cea mai vizibilă amprentă a viului. Simți și azi, răsfoindu-le, ochii lacomi care au absorbit litera tipărită atunci, în clipele sărbătorii; citești parcă tu însuși „cu alți ochi”, cu o pădure de gânduri înăpăia ta, gestul devine public și responsabil. Presa Unirii reprezintă un capitol important în istoria presei române, a literaturii române în general. Ea are dreptul — și noi avem datoră a l-și reda — de a fi cunoscută nu numai sub beneficiu de inventar, ci și ca literatură actuală.

Ziarul *Dacia*, (titlu simbolic vizînd tocmal Unirea) care a început să apară în București din primele zile ale lunii decembrie 1918, poate fi considerat ultimul gest întemeietor al lui Al. Vlahuță. Împreună cu I. Al. Brătescu-Voinescu, a imaginat o tribună pentru întregul popor, un ziar în care scrierile propriu-zise despre situația armatelor și despre tratativele de pace se împleteau cu sfaturile către populație și cu articolele de așădine pentru crearea unei mentalități noi. În paginile *Daciei* izbucnesc primele glasuri ale bucuriei: bucuria reînnoirii din pribegie, bucuria eliberării Bucureștilor de sub talpa invadatorilor, bucuria Marii Uniri. Tot aici se discută asupra viitorului țării, se dezbate chestiunile legate de „unirea sufletească” — după vorbele lui Vlahuță și ale lui Iorga — ceea ce va constitui punctul central al programului acestei generații glorioase. În *Dacia*, Al. Vlahuță tine editorialul de două ori pe săptămîna, alternîndu-se cu Brătescu-Voinescu ori cu Al. Al. Buzoiocanu. Aici se discută, în primele numere, ridicarea unui arc de triumf

la marginile Bucureștilor pentru ca armata română să intre glorioasă în capitală. Aici sînt cinstiți cum se cuvine eroii patriei, aici scrie Al. Vlahuță emoționantul cuvînt de adio pentru bunul lui prieten Delavrancea.

Cu toate condițiile grafice și tipografice precare, ziarul realizează un număr special dedicat Unirii, la 24 ianuarie 1919. Editorialul lui Al. Vlahuță scris cu această ocazie este, în final, un elogiu adus lui Nicolae Iorga, acela care a militat fierbinte toată viața pentru cel mai scump ideal al românilor, căruia i se cuvine — alături de ceilalți mari fii ai neamului care au luptat pentru același ideal — o parte din prinsoful bucuriei Unirii. Vlahuță se referă la Iorga și pentru a-l transmite, oarecum testamentar, sarcina cea mare a unității culturale a tuturor românilor: a fărîmii unui crez comun dincolo de influențele pe care le-au suportat cit le-au suportat unii dintre ei, dinspre cîmătu imperial în care au fost nevoiți să-și trăiască viața. Invocarea lui Iorga i se pare simbolescă lui Al. Vlahuță, „un simbol al fecundității și al suferinței românești”. Nouă, astăzi, peste 70 de ani de la acest articol, ni se pare de asemenea simbolică, Nicolae Iorga este legat trup și suflet în nodul acestei eterne Uniri de la 1 decembrie 1918; pentru ca un singur fir să fie dezleagat, numai citiva ani, din acest nod, a trebuit ca Profesorul să fie înălțat brutal, viața lui dărîmată, bestial la pămînt.

I s-a recunoscut lui Iorga de către contemporanii marele rol pe care l-a jucat în cîmăntarea sufletească a unirii; prin Vlahuță, această recunoaștere îi vine și dinspre secolul al XIX-lea.

Nicolae Georgescu

A. VLAHUȚĂ: Unirea

După 60 de ani de întunecată așteptare, cuvîntul acesta a dobîndit pentru noi, românii, cuprinsul lui adevărat și înțelegerea însemnătate politică. Sufletele visătorilor de la Mănășina se pot odihni de-acum în ceața fericiților. Opera lor, pornită de-acum cu unirea celor două Principate, se încheie astăzi cu unirea cea de ispravă: toată suferința românească, de pe toată întinderea de pămînt pe care niciodată, în scurgerea aitor veacuri, n-au încetat de-a răsună doinele noastre — întru locată laolaltă înălțurii acelorasi hotare și cu aceleasi pravli și azerii îngredită.

Mucenicii ai Ardealului, iată că n-au fost în zadar suferințele voastre! Credința ce v-a ținut în luptă și v-a dus la jertfa a biruit! Ah, și din ce beznă de mormînt deschidem noi ochii la lumina această renăscătoare, la lumina această a dreptății care năvălește în sufletul nostru — după vorbele lui Vlahuță și ale lui Iorga — lungată! Cînd te gîndești că nu sînt decît patru luni de cînd în București acestei sărbători erai pedepsit ca un criminal dacă ai fi avut îndrăzneala să arborezi tricolorul țării tale sfîșiate...

Unirea! Cuvîntul acesta e azi pe buzele tuturor. În noi și în aerul care se împresoară. El e în cîntecul voios al școlărilor, în pasul cadent al soldatilor, în lacrimile bătrînilor ce nu-și cred ochilor și-n fluturarea steagurilor noastre ce parcă mereu îl rostesc în strigătul lor de flăcări bătute de vînt — notă — nu discordantă, ci citiut de puțin stridentă — în armonia generală de azi. Avem destulă vreme pentru a vorbi

de cealaltă unire, de care încă sîntem departe și pe care nici un conștănt din lume nu ne-o poate da. Ni s-ar părea însă că lipsim de la o datorie de dreptate și de cinste profesională dacă în prănuirea acestei zile mari am tăcea numele celui mai strălucit ostas al cugetării românești care mai mult decît oricare altul ne-a pregătit, cu mindra lui viață de vitejiească luptă, pentru ceasul acesta. Nu e unul dintre noi care să nu poarte, în tot ce e mai curat și mai bun în sufletul lui, ca un adaos de putere, o rază nouă de lumină și de credință în viitorul acestui neam, desăteat din prodigioasa și nobila acțiune a marelui sămăntor Iorga.

Am ținut în aceste înălțătoare clipe să aducem aci prinsoful nostru de recunoștință celui care, de un sfert de veac, nu cunoaște altă bucurie decît binele pe care cu orice jertfă poate să-l aducă Neamului și Țării lui. Pentru noi, acest nume scump tuturor știutorilor de carte, este și un simbol. Un simbol al fecundității pămîntului și sufletului românesc. El ne vorbește în fiecare zi despre uriașele energii ascunse ale neamului nostru. Din aceste nescăzute rezerve tragem și țării credințele noastre că unirea cea sufletească, sfîșita și marea unire pe care cu toții o așteptăm, trebuie să vie.

Și numai atunci ni se va cunoaște toată dreptatea. Numai atunci se va lămurii pe dedlin — odată cu locul ce ni se cuvine între popoarele lumii — chemarea noastră pe pămînt.

24 ianuarie 1919
(*Dacia*, 25 ian./7 feb. 1919, p. 1).

CATALOGUL CORĂBIILOR

Lecția Cehov

Îmi ofer, tirziu (un „beneficiu” al prieteniei) citeva glose despre literatura lui Ion Băieșu.

Cînd Argeșii vorbea de bine pe vreme confrate (se mai întîmpla și astăzi) spunea că are „frăgețimii”.

Aceste frăgețimii sînt o cheie a sufletului lui Ion Băieșu, semnificînd deopotrivă capacitatea sa de sensibilizare cit și fragilitatea. Omul nu e un „arătos”, are un aer de uluiată perpetuă și pare mai degrabă un adolescent, „întors în vîr”, decît falnicul bărbat al slovei propus de propria-i scrișă. Lute, neastîmpărat, neșezat (slavă Domnului!) e țăranul abia venit în marele oraș, gesticulînd bonom și privindu-te cu desăteată suspiciune. Gestică el e marcată de o fluiditate și strengărească, vocea nu-i e rezonanță și surzătoare, ajunge rar la ris. Trăiește sub dictatul conceptului de viață „pioletescă” numit de Nichita Stănescu „risu-plînsu”.

E ușor sărît peste 50 de ani un autor cu o extrem de bogată activitate scriitoricească, aproape un „bătrîn”, întocmitor de lucrări varii cărora în final (care final? chiar de acum) li se zice cu îndreptățire „operă”. A înregistrat

Gheorghe Tomozei

Continuare în pag. a 7-a

PROFIL

Forța tradiției

Prodigioasa producție lirică a lui A. I. Zăinescu (n. 22 oct. 1941) se orînduiește, la confluența unei substanțe sufletești constitutive și a biografiei, în nici o interpretare. Întrii de toate, lista colaboratorilor pe care-i cultivă *Gazeta*, provine din toate provinciile românești, complinînd arile de interes proprii tuturor românilor. Între colaboratori se află Timotei Cipariu din Blaj, Vasile Pop din Zlatna, Paul Vasici din Timișoara, Alexandru Gavra din Arad, Ioan Măiorescu din Craiova, Florian Aaron din București, Gheorghe Asachi din Iasi, ca să nu ne referim decît la un orizont al exemplorilor, dîntr-o listă extrem de bogată, în care se află numele lui Hehade Rădulescu și al lui Mihail Kogălniceanu, al lui C. Negruzzi și al fraților Hurmuzachi, cei care l-au scos pe George Barițiu din lanțurile temniței imperiale țariste, unde nimerise după prăgădirea din lăta furcilor imperiale austriece. *Gazeta*... reproduce cu consecvență articole din *Curierul din Albina*, din *România*, din *Mozel Național* și din alte publicații consacrate în

Artur Silvestri

Continuare în pag. a 6-a

ATITUDINI

Văleat 7497

1. Libertatea opinilor din literatura noastră mă încîntă. Acum, de pildă, cineva se chinuie să ucidă ideea de operă nemuritoare.

Între-adevăr, aceasta este ultima ambiție a lui Alexandru Ștefănescu, publicată sub titlul „Esei și văleat” în „România literară” nr. 42/88. Conform domniei sale, literatura e profund perisabilă, nu există creații monumentale, totul trebuie pus sub imperiul clipei, iar autorii trebuie „să se dedice cu frecvență prezentului” (înțeles aici drept manifestare a eterneului).

Iată și argumentul teoretic: „Mai devreme sau mai tirziu, peste citeva sute sau peste citeva mii de ani, orice operă literară își pierde capacitatea de a produce emoție estetică, iese din uz, se dezagregă din punct de vedere artistic, în conformitate cu principiul entropiei”.

Enormitatea afirmației sochează, realmente, începînd cu chestiunea entropiei.

Entropia este o mărime termodinamică și caracterizează starea unui sistem fizic (e proporțională cu logaritmul probabilității de realizare a stării). Principiul al doilea al termodinamicii se mai numește și legea creșterii entropiei.

Radu Comănescu

Continuare în pag. a 7-a

Posteritatea lui TITU MAIORESCU

Posteritatea lui Titu Maiorescu a fost dominată de biografia pe care l-a închinat-o S. Mehedinți și care l-a...

Călinescu e tratat de sus și pus la punct cu superioritate într-unul din primele capitole ale biografiei. Ceea ce nu înseamnă și o înțelegere a demersului călinescian...

În această Viață a lui Titu Maiorescu de Z. Ornea, interesantă ca o lucrare romântică de jurnal, înșirători de anecdotă, ci și în Introducerea în opera lui Titu Maiorescu de Alexandru Dobrescu...

MONOGRAFII

O ALMA MATER BRĂILEANĂ

desi Alma Mater a devenit de atita vreme termenul consacrat strălucitoarelor virtuți pe care universitatea le sâdese în inima și euzetul tinerelor generații de studenți...

MONOGRAFII

George Iuga, Petre Mirescu, Ion Popescu-Negreni, Dragoș Protopopescu au fost animatori ai vieții culturale și științifice a orașului...

După Socrate?

În căutarea unei definiții cuprinzătoare a înfiiat — acest concept picaresc, cum îl numeste nimerii și ușor enervat, la un moment dat — se lansează Ioan Buduca...

doxii și descoperă peste tot ironia suverană. Ceea ce e bine și frumos, sau e frumos pentru că e bine, cum ar spune Aristotel...

niel, căci acesta este fundamental interogativ, fond socratic, dec. matematică. În schimb, procesează la fel și cu Vladimir Jankelievitch...

POEZIE

Poezie de notație ușor afectată, parțial stilizată, cu o frecvență a simbolurilor scrie Nicolae Ioan Stănescu. Mai multe poezii se intitulază Peisaj și surprind elemente naturiste filtrate prin mișcările afectului...

LIRISM DE NOTAȚIE

Poezia de notație ușor afectată, parțial stilizată, cu o frecvență a simbolurilor scrie Nicolae Ioan Stănescu. Mai multe poezii se intitulază Peisaj și surprind elemente naturiste filtrate prin mișcările afectului...

COMPENDIU

CEL DE AL TREILEA volum al romanului Muntele speranței de Petru Vintilă a fost în librării și poate mai este...

cititorul român. Jacques de Launay vrea să ne ofere o imagine sintetică cu repere bine precizate asupra desfășurării războiului...

Urmare din pag. 1

nare ale oamenilor acestor morlincite plaiuri: dragostea pentru liniștea și pacea de gânduri a ficierău, pentru liniștea și pacea muncii de fierce...

Pecetea ființei noastre

sarcinilor lor și de-l întrebă ce le-a stimulat inițiativa și le-a înșuit rezultatele bune, își vor răspunde de îndată, simplu și convingător...

Lucian Chișu

Alexandru Ruja

pavel peres

După răsăritul de soare

Dimineața avea părul de omagiere
Am văzut-o despletindu-se.
Deasupra noastră
Cosmosul era un coșoș albastru.

Amiaza se modela
După sunetele căzute în urma
Frumuseții tale.

Inserarea bătea
La ușa iubirii. De pe tălpile
Timpului zburau
Roiuri infometate, aripă lângă aripă,
Ocotind imaginarii
Cu toți vulturii săi repetind
Soarele și luna prin singele
Afirmăției.

Pământul

Există o înțelegere care înfloarește
Și în iarna cea mai geroasă, există
O dorință nespusă nici unui zeu...
Totul pe cunoaștere, pe îngăduință:
Bucurie, suferință, victorie, pericol!
Viața trece între lumină și întineric
Apa curgind printre viclenile vegetației
Cu încrederea în ocean, fiindcă-ncrederea,
Soră cu libertatea, nu are vîrstă!

Am adîhnit în fin și-n hoteluri de lux,
Dar de oriunde cerul se vede la fel
Răsăritul nu se pleacă în fața nimănui
Pentru că-încă unii purtător de speranță
Ducem cu noi lucruri de preț și amintiri
Lucra în dar de la zorii care vorbesc
În imperiul lor cu izvoarele. Fiecare gest
Are o istorie, într-o istorie.
Ce mult semănăm cu frigel, ce mult semănăm
Cu arșița, nimic nu se refuză, ne însoțim
Cu făcările ivite cu un pas înaintea noastră
Chiar dacă în urmă cenușa acceptată
Hermeneutica ierbiilor.

marius c. nica

Întoarcerea în sine

Doar tulburarea secundei
mă reîntoarce uneori
din lunga plecare
destrăbînd anotimpul,
cînd sufletul se pregătește de echinoctiu,
presimțind întoarcerea în sine.
Vuietul mării
pătrunde în ghiocuri,
constelația aburului devine uitare;
Cuvintele și pierd înveșit
cînd tropitul ierbiilor
așterne-n clepsidre,
recufiri de sare.

Pasărea-spin

Pasărea-Spin
fîldeș arciuit în piatră —
Os domnesc cutreierind
peste buze reci, de fată,
măsurînd rotirea elipei
curcubeelor o latră...
Pasărea-Spin
umbrel viu cu limpezi triluri
prin melancolii rebele;
rugă implințită-n moarte,
lîngă zbaterea de stiele.

Viscolul inimii

Cu foșnet de zare
Drăgaica urcă pe Siriu
dezvelire de fruct
și de datină
pînă noaptea tîrziu...
Pe cenușa timpului

teatru

t
Teatrul Bulandra propune un Lope de Vega pe muzică pop-rock și alte ritmurii de „O, sole mio” în scopul de a atrage, îndeosebi, tineretul. Călețul-program avertizează asupra „invenției” prejudecăților, a regurilor clasice, preîntîmpinînd eventualele riposte ale celor lipsiți cel puțin de... umor!
Intenția de a răspunde „prezent” — prin muzică multă — generației „nervoase”, pare să-și atingă scopul doar în direcția gustului pentru muzică. Desi, cine vrea să asculte muzică bună, pe un anumit gen, o ascultă în căștile proprii, în videotecă, cîntînd și dansînd cu cine vrea. Aici ne aflăm la teatru și nimic nu amîn-tește de sacralitatea acestui templu. Scenografie nu există. Prezența celor două lăzi mîzgălite cu înscrisuri în engleză nu spune nimic pentru nimeni. Costumele nu există nici ele, decît în voia întîmplării, cu in-cropeli din ce se poate, fiind cînd moderne, cînd retro, cînd din Com-media dell'arte, cînd din mafia siciliană.

Din cosmos, de la mii de ani depărtare
Ceea ce se vede pe pămînt e mersul
Uman în marea adevărului și dragostei.

Adunînd

Adunam împreună sărbătorile
Pentru o unică împrejurare fosforescentă.

Gestul sfida materia,
Gestul nostru căutînd materia
Pe care să n-o poată cineva
Despărți în două.

Adunăm trecutul de parcă
Inotam spre singurătate.
Am stat la masă cu mirarea
În urmă am ales singura faptă
De cristal
Care nu va fi părăsită
Niciînd.

Pentru toate acestea

Nu intrerupeți cursul normal al rotației,
Nu schimbați ordinea literelor în alfabetul
Mileniul cel nou care se apropie
Ar putea crede că nici nu mai iubim.

Întîmplările și adevărul nostru există!
În poemul acesta laburul de frumă
Putem renunța la romanțe, putem folosi
computer, computer.

La dragoste renunțăm numai odată cu viața!
Facerea lumii nu e-ncheiată cît încă
Se nasc specii noi, se desferesc flori
Și munți din oceane răsar peste noapte
Și-albostre izvoare țîșesc din asfalt.

Vremea ce vine să fie o dragoste mare
Cu dimineți vizibile la fiecare pas
Materiei noi forme să-i dăm, fără trufie,
În fericirea nașterii, în răsucumpărirea vorbirii.

Scrierea cu plante

Plăsmuirea cu viața de-aici, plăsmuirea
Unei galaxii neștiute pînă în dimineața
Cînd însăși natura așteaptă
Această sîrbare care-ți aparține
Ca unui zeu constructor cu faima
Zidirii alitudinilor imaginăției, așteaptă
Gerul adopției, ca și cum nu ar fi
Din trupul și din singele ei
Plăsmuirea în ploaia de sunete
Pe pagina albă unde se mperechează
Cuvintele, se nasc zodii pe o
Mirisă maternă în orele inocente...
Și atunci ce mai poate fi pierdere
Chiar dacă anii te-au ros pînă la gînd?
Dezîntăuții în lungul zînelor
Înaintea plutonului în repaș
Cerul și lumea ce nouă
Accelerază evoluția universală
Plăsmuirea cu viața e iscoada suavă, unică,
A speranței în artă.

Maria lui Gheorghe Cișneț
tălmăcește argintul din pietre...
Apoi înalță cite-un rug
lîngă ciutura plînsă de stiele...
Și urcă, tot urcă Drăgaica
în viscolul inimii.

Doar catargul...

Mă doare uneori
valpurica noaptea
cu muzica ei
adîncită în șoaptă.
Și-năc corăbierii mei
pe puntea de aer
unde valul n-ajunge,
ecou primărit
de horta ce plînge...
Doar catargul mîngîiat
de tirame
se-nfige în noaptea
impiețit să mă chema.

Zbor

Mi-e sete de zbor
și năzuiesc lîntini crescute-n aer
de parcă umerii ar cere apă,
de parcă lăncile ierbiilor
cuprînd eternitatea
ca pe un frotte gemăan.
Mi-e sete de zbor
și stielele viscoase prin imperii
urcînd fructul amiezii
spre arșița atîtur zidirii...
Cînd se micșorează amurgul
bătătoresc meandrele visului
în umbra nemărginirii
și seara se-apleacă
să-mi aducă o ordine
din sanctuarul iubirii.

Pean

Către ce nufăr tremuri
os de lebădă —
fierbinte chemare —
rugă-nlăturînd
ghilofina lacrimii
aruncată-n Cutia Pandorei!
Către ce nufăr tremuri
mină de beznă —
cîntec de margini —
simetrie ciudată —
zbor sideral...

Ochiul întreabă privești
la trecerea Ta.

IN PREGĂTIREA PLENAREI CC. AL PCR.

SCRITORII VORBESC

Viitorul imediat

depresiunea Hategului, ondulîndu-și
vitezele și colinele care susțin terasele
pomice, holdele cerealiere potopite
de policromia toamnei toride, plăcile
de acestor istorii, mai vechi, ca Sarmizegetusa Ulpia
Traiana sau castelul Corvinilor ori cetatea De-
vei, se îngemănează cu cetăți ale altor semni-
ficații, contemporane, ca Hateg, Călan, Simeria,
Hunedoara, Deva... La ieșirea din muntii Reteza-
zat, în incintătorul peisaj natural, lucrările hi-
droenergetice care preconizează supunerea Strei-
ului, între acest munte și Muresul care-l „as-
teaptă” la Simeria, s-au integrat firesc, vegeta-
ția abundentă imbrăcînd fastuos totul în ver-
deată. De aici, Streul va coborî în „trepte”,
pentru ca prin ele peste o duzină de mii hi-
drocentrale, să-și sporească forța energetică, alit
de necesară. Dacă, de pildă, cocot în panta
abruptă a subtorii muntelui. Clopotiva își are
farmecul lui, de sat „suspendat”, în schimb, pe
valea Streului în jos, spre estuarul simerian,
numeroase sate sînt așezate pe ambele părți
și pe coline, ori la adăpostul acestora, sate în
general puternice, adăugate prin ani, în conglu-
merări evidente întîmplător, uneori avînd un pi-
toresc specific. Altmeară case trănice, majorita-
tea noi, unele „în roșu”, cu altele bătrîniști,
în general frage, scule arătînd ca părăsire,
scăpate ca printr-o mîtuță minune, uitate”. În
centrul unor astfel de sate, de exemplu în Sălaș
de Sus, există un fel de plată imitînd pietele
mărilor orase transilvane, ale urbelor, cu clivea
case ardoase, dar pe măsură ce străbătuți comu-
na, casele „săr” și dimensiune și evident
frumusețe. Nămai instituțiile, cîmîinul cultural,
școala, sediul C.A.P., consiliul, etc., dau comunei
însemnele noului. Din planșetele broșurii de
sistemizare al județului, însă, vor coborî în
concreta lor atractivă, rigurile unei geome-
trii arhitectonice în care tradiția va fi simbu-
reze înnoitor, specificul se va îmbrăca într-o
sintetică ordonare, așa cum aveam să mă con-
ving admirînd aceste machete, la Deva. Dar,
urmînd firul drumului propus, să urcăm car-
ra Breta Romană, urcînd tradiția înserii pe
Streului, aproape de ieșirea Petroșani — Deva...
Drumul asfaltat, după ce trece podul nou
funde, pe vremea, doar romantica luntre cu o-
lămar și bordel (fîșea trecerea), cotește blînd la
întrarea în sat. Case ordonate perfect, care de
care mai ardoase, urmînd tradiția înserii pe
frontispiciu a anului constructiv, mărturisesc că
ele sînt construite în ultimii ani. În parcele
dintre ele am văzut grădini, mici sere, livezi,
iar în curțile lor, nu o dată, autoturisme.
În centrul noi al comunei, sermele sistemati-
zării sînt vizibile: un spațiu larg, cu zone
verzi marcate de micul disc de pomi fructiferi
ori arbuști ornamentali, strălucit de clădirii noi,
a căror linie arhitecturală stilizează spectaculos
specificul rustic. Sînt clădirile noi școli, ale
blocurilor cu două și trei etaje, la parterul că-
rora strălucesc vitrinele unor magazine, birouri,
chibrituri... Casele din acest spațiu sînt autentice
vile, unele pentru mai multe familii, desori
rude.
„Comuna Breta s-a reprofilat spectaculos,
„grație” în jurul noului ei centru, impropriu
zic „nou”, dat fiind că nu a avut altul, centru în
care eleante constructiv cu maximum două eta-
je, cu acoperisuri de țieță, cu verande modelate
în lemn sculptat, încîntă privirea. Ele sînt clă-

Arhitectură modernă la Petroșani

dici cu totul nelîntilite în orașe, ambiția celor
ce le-au proiectat fiind de a crea și instaura un
stil unic, fantezie în piatră și lemn, în sticlă și
cărămîdă, amprente ale unei viziuni cititorice
proprii, menită a dăinui, a impune prin frumos
și funcționalitate modernă. Tot astfel la Pui, pe
drumul spre Petroșani, în fascinantă arhitectură
natural-geologică, unde noile construcții se îm-
bină evident șindit, armonios, cu această natură,
iar ordinea impecabilă, curățenia, aerul de mică
stațiune și se sugerează din nou. Spații verzi,
cu bănci, ronduri de flori și tufe ornamentale,
lumină fluorescentă, culori bogate, asortate inte-
ligent cu materialele de construcție ușoare, durabile,
oameni primitori și calmi, te întîmpină și aici,
imperturbabile...
S-au efectuat canalizări, s-au asfaltat ori pie-
truit drumuri (unele sînt deosebit de economi-
coase și atractive, prin folosirea pietrelor de
riu, rotundelor pietre ale rîurilor hunedorene),
iar în clădira bibliotecii este emoționant să vezi
copii, avizi de carte, de cunoaștere, alături de
vîrstnici, cum este plăcut să-i regăsești la un
spectacol de teatru, umplînd marea sală pînă la
refuz, apoi ieșind și lîind autografe...
Am regăsit în satele hunedorene, ori de cite
ori am avut bucuria să fiu oaspetele lor, setea
de cultură, privirea deschisă, ușoara abordabili-
tate a oamenilor, multimea de tineri lipsiți de
complexe provinciale... La Breta Romană, am
fost fimit de receptivitatea acută pentru poezie.
„Cochete, printre arborii unui parc refăcut, o
mică rezervație dendrologică, se văd alite case
proaspete, cu acoperisuri „în ape”, gen vile
montane. Satul pare o mică stațiune liniștită la
ora amiezii, înselătoare, pentru că spre seară se
va anima de sunetele și larma specifică, de
clînchetul clopotelor vitelor, de zgomotul atela-
jelor venite din cîmp. Două ulițe se întîlnesc
venînd din partea opusă a satului, aici, în ro-
tonda noului centru, aliniate perfect, mărginite
de canalizare, cu mici arbori coafați grijului pe
dunga șoselei. Localnicii sînt semlorașeni, aflu,

de vreme ce aproape fiecare familie are cel pu-
tin un membru al ei lucrător în Hateg ori în
Călan. Ei sînt familiarizați cu rigurile și bene-
ficiile urbanului, iar tîna, confortul oferit de
apa caldă, electricitatea, căldura, dar și întregul
habitat în noile case îi sporește un sincer senti-
ment de... invidie.
Numeroase sate ale zonei au devenit obiec-
tive ale sistemăzării, iar cînd spun asta mă
gîndesc la o metamorfoză uimitoare, nu în de-
trimentul farmecului lor, ci în folosul general.
Tărînul hunedorean nu mai este unul pitoresc,
deși dragostea lui pentru tradiție, pentru port și
obiceiuri este binecunoscută. Dar asta nu-l îm-
pedică să își facă din tradiție sărbătoare, să-și
poarte strălele neasemuite cu mindrie la con-
cursuri artistice, la festivaluri, la manifestări
din zonele deja tradiționale, iar după aceea să
reimbrace hainele moderne, să urce în mașina
personală și să locuiască în satul lui, să-și con-
tinuie existența pe vatra lui, cu dezinvoltură.
Bogat la suflet, trînic și statornic în firea lui
profundă, inalterabilă, acest tărîn al zînelor
noastre este tînar, a asimilat trăsăturile moder-
nității în toată complexitatea lor, nutrește am-
bilia de a avea televizor, videocasetofon etc. dar
și să crească vite, animale mici, să altoiască
pomi fructiferi, într-un cuvînt să aparțină pre-
zentului/viitor, civilizației. Am văzut ferme pe
valea Streului unde industrializarea agriculturii
aduce faimă națională, zootehnia este la nivel
național, oamenii lucrează la grajduri complet
utilitate, înbrăcați în haine albe, și par mai de-
grabă niște „experimentatori” descinși acolo din
nu stiu ce film despre viitor...
Dispensare, brutării, băi publice („Ce să ne
ascundem după dest, pînă și romanii aveau aici,
chiar pe aici, acum aproape două mii de ani,
băi publice”!), imi spune interlocutoarea mea,

Eugen Evu

Continuare în pag. a 7-a

horia gane

O, dacă nu știți, veți afla:
marea izvorăște și azi
din dorul Eminescu.

Îmblinzitorul

Ce să-adaugi cu-ale tale vorbe,
la finețea razelor ce scot
tepoșii brazi din întineric!

Sau la stele? Toată noaptea
Calea Răbilor mi-a desenat
conturul inimii altmîntrei.

Ori în oceane, ființelor oculte,
cu furioase guri sub blînde forme!
Pînă la margine și-înstrăinare.

„Fiți poezie!” va rosti, se pare,
totuși, cîndva,
îmblinzitorul de struguri.

După geamuri
După geamuri aburite
se compune o inserare,
din fantasmă de iubite
oh, prea grabnic trecătoare.

Parcă ar umbra pe dune,
imi transmit un timp ce nu e.
Cine știe cum anume
sînt umbla mea stație.

Se propagă prin tandrețe,
inima bătînd buimacă,
de la Nord spre tinerețe?
Dacă oș mai fi eu... Dacă!

Dar din vremea dinainte
și la luna cîi se poate.
După geamuri aburite
ce mai faci, singurătate?

Cineva

Un geom inghetat,
plin cu noțiile la geometrie.
Iar lecții, iar lecții, bătrîne!

Răsufările noastre trec una prin alta,
fără să se atingă. Parfumul tău,
departe, în interiorul ogînzii.

Cineva, dincolo de ușă,
spune un cuvînt ce o lacrimă.
Versul mi s-a aburit.

Somnul în patul îngust și jilav,
ca într-un plic „Scrisoarea I”

Cuvinte

Cuvinte sentimentale
umbă desculțe pe plajă,
se suie într-un cîreș amar.

Din șapte în șapte
au avut de-a face cu inima.

Cuvinte,
cum vă rostesc ne și despărțim.
Numai pe voi vă întreb:
„Ce te legeni, codrule?”

film

Pre-text Caragiale

Modificarea titlului opere inspirato-
are — La hanul lui Moinjoală —, ca-
podopera publicată cu nouă decenii în
urmă de marele Caragiale, arată și
distanțarea autoarei filmului Hanul
dintre dealuri, regia Călina Nicolae
colae, fată de litera originalului.
Regizorul folosește celebra poveș-
tire „admirabilă” imbinare de realism
și fantastic drept pre-text pentru un
film în care accentele sînt transferate
de la irealitatea magică amorsată de
forțele obscure ale erotismului, la ta-
bloul unei epoci postpasosotiste, destul
de laxă de altfel, guvernată de vio-
lenta, samavolincii și voluntară între-
prinderi de anulare a libertății indivi-
duale. Renunțînd total la sugestia
fantasticului caragialian, desi elemente
originare sînt conservate și în film,
dar cu o valoare simbolică redusă
(rătăcirile în furtună, pisica, iedul)
regizorul conturează în acord cu spiri-
tului epocii și cu stilul autorului tîno-
logii și acțiuni menite să împlinească
o dramă a unor imposibile iubiri. În
decorul bogat colorat cu citate cultu-
rale, literare, filmice, etnografice sau
folclorice. În același timp, lărgind
sensibil aria epică a textului originar,
Cristiana Nicolae face portretul unui
personaj emblematic pentru revolta
fată de atotputernicia forței fată de o

repetarea experienței la alt nivel tem-
poral — este total ateară într-o vi-
ziune integratoare asupra unei epoci
identificate în evantaiul acțiunilor re-
presive ale polcovnicului Iordache.
Părăsind fantasticul pur, simbolic
organizat al modelului, regizoarea
atează prin capacitatea de invenție
epică (în ciuda unor stridente de lim-
bal și inadverente de ambianță greu
decelabile la o primă vizionare) in-
dependența autorului filmului fată de
sursa literară, libertate asumată într-o
lectură originală, destinată sensibili-
tății contemporane.

Film de autor — Hanul dintre dea-
luri — nu este o ecranizare a unei
opere semnate de Caragiale, ci o lec-
tură deschisă a unei creații literare
deloc îmbătrînită de trecerea timpului,
operă generatoare de prelucrări narati-
ve și noi loastare tipologice apte să
descopere interpretări, sensuri și sem-
nificații originale.
Dintre interpretii aleși de Cristiana
Nicolae se cuvine a fi menționați tu-
burl Florin Busuloc, aflat la un de-
but promițător pentru o viitoare ca-
rieră cinematografică. Alexandru Re-
pan (Iordache), atent la nuanțe, male-
fic în limitele credibilității. Dana Do-
garu (hanșita) într-un rol dificil, de-
finit într-o compoziție complexă care-
întrează vocația dramatică și Gina
Patrichi cu un joc precis, expresiv.
Imaginea este semnată de Alexandru
Întorsureanu, Nicu Stan și Mihai
Truică, muzica este compusă de Adrian
Enescu, iar ambianța plastică este
imaginată de arh. Cristian Niculescu
și Viorela Petrovici.

Călin Stănculescu

IN PREGĂTIREA PLENAREI C.C. AL PCR

DESPRE PATRIE

Drum peste Rotunda

„Uneori, cite un turist mai entuziasat, sau mai credul, sau, pur și simplu, unul care nu este de prin partea locului porneste din Rodna, pe D.N. 17 D. Pentru că-l vede colorat cu galben pe hartă, pentru că perspectiva oferită de localnici este seducătoare, trecerea prin apropierea lacului Lala este și ea atât de tentantă.”

Apoi șoferul de pe A.R.O.-ul cu care încercăm intr-o zi ploioasă de septembrie să trecem prin pasul Rotunda, pe la cota 1271, tace. Tace și oarecând mașina într-o intersecție.

Ei, acum încotro o luăm?”

„E rindul meu să tac încurcat, pentru că ambele direcții sunt la fel (de bătoare sau de virgine). Evident, eu nu sint un turist oarecare, sint unul cu pretenții declarate (reporter)”. Am, deci, o oarecare abilitate a relațiilor cu oamenii, am entuziasmul ceva mai potolit: îi permit să aleasă el!

TRECEREA SPRE UN GALBEN AUTENTIC

De câteva luni localitatea nordică din pragul Munților Rodnei, numită sugestiv și atrăgător Rodna, a devenit sediul unei noi firme. Brigada din Dej a Antrepriei de Drumuri și Poduri din Cluj-Napoca și-a adus aici echipa și după o sumară dar necesară organizare, a purces de îndată la treabă. Pe prima porțiune a lui D.N. 17 D pe mai multi kilometri de drum asfaltat, cu materialul acesta faianțat de nou ritm de trafic a fost aseruat un strat gros de beton rutier. Autobusculele de 16 tone încărcate ochi cu minereu de la minele din jur sint primele care probează temeinic rezultatele muncii drumarilor clujești. O probă concludentă trecută cu bine.

Dincolo de comuna Sant drumul este vechi, făcut pe ici, pe colo, ținut cu greutate în funcție.

În puncte stabile anterior drumul este cuprins de lumea șantierului. Vechinătășii unii riu face lucrul cu altă mîncă de ciuit riu este insuși. Soselele Mare iar acesta, desi la numai cîteva kilometri de izvoarele sale a prins un contur ferm, un debit care-l face apt de construirea unei deja proiectate acumulari. Deocamdată cei șapte kilometri pe cit s-a apreciat că se va întinde coada marelui lac, drumul va mai rămîne ca un drum de șantier.

Pină la cei șapte kilometri și după ei însă, se lucrează. Intr-o luncă admirabilă o mică dar cochetă organizare de șantier („Nu sint probleme cu apropierea apei”). „Ba da, zice cu întelepciune ardelenesească șhidul nostru, inginerul Flaviu Coman, de la Direcția de Drumuri și Poduri Cluj, a fost prin vară mare apa dar n-a trecut de prag. Ei, oarece emoții am avut”, se corectează dumnealui. Depozite bine gospodărite de prefabricate pentru consolidarea matorului dinspre drum, sau invers, pentru apărarea drumului de capriciile rîului și curbele elegante trasee de pe plan pe teren, iată ce oferă șantierul în acest moment. Și mișcare, economică, puternic mecanizată, desigur, dar mișcare, bine orcheștrată.

La capătul traseului ocolim un pod recent terminat, cel din debusarea de peste Bistria Aurie în panglica asfaltată a drumului Borsă — Iacobeni (D.N. 18). Îi ocolim pentru că este terminată numai construcția betonată, la rampe se mai lucrează încă.

Ne amintim din nou că plouă așa cum au simțit-o și cei cîteva automobilisti care s-au hotărît să încerce traseul. Scurt, s-au împotmolit în clisa din care se alcătuiesc rampele. Un buldozer, sub pod, ne pune pe gânduri iar Adalbert Săliu ne confirmă intuiția. „Da, stă desălușit, sezonul turistic mai durează toată luna octombrie, o lună frumoasă aici. Cu acest buldozer îl scoatem din necaz pe nerăbdători”.

Noul centru al municipiului Craiova

MIERCURI PLANA UN VULTUR

Inginerul Flaviu Coman este beneficiarul acestui drum iar termenul, consacrat, nu trebuie să ducă la concluzia că omul va fi singurul câștigător. Deocamdată însă el urmărește pas cu pas desfășurarea construcției și o face cu pricepere din moment ce numai în drumul făcut împreună a densitată două neconcordanțe cu proiectul care, nouă, să fim cinștii, ni s-au părut, una hazlie și alta o treabă bună. În comuna Rodna, un cetățean era de altă părere în ce privește poziția bordurilor și bășat bun, cu voie de la primărie, își chemase un văr și stabiliseră chestia așa cum îi interesa pe ei. Adică ar fi rezultat o groapă în loc de trotuar dar Flaviu Coman a fost de altă părere, lui îi plac lucrurile frumoase și bine făcute. În comuna Sant cetățenii sâmbu cu mult entuziasm um... sint pentru captarea izvorului de sub deal și aducerea lui în casă. Foarte frumos, mi-s-au spus, numai că și aici inginerul Coman a fost de altă părere. Conducția ce urma a fi aserată în sant ar fi fost acoperită de drumul nou cu un strat de beton de 20 de centimetri și tasată zilnic cu mii de tone. Evident, entuziasmul microșantier a fost deturmat pe un traseu mai adevătat.

Trebuie însă să fii un cunoscător excelent al propriei munci, un om cu multă dragoste pentru pînina ta cea de toate zilele dacă ești capabil să observi la o simplă trecere atîta năbîlîi. De altfel cunoșterea aceasta a drumului este mult mai complexă și ea s-a adunat din parcurgerea atentă a traseului multă vreme. Curgerea Soselei Mare Jos aceste drumuri ne-a predispus și pe noi, micul continut al A.R.O.-ului, la vorbărie, la istorii apoi după preluarea de către riu a celor două Mării (Marea Mare și desigur, Marea Mică, două pirale) ne despărțim de Somes. Începe urcusul, adevăratul drum peste Rotunda. Emoția crește odată cu panta.

„Undeva în virf e un cîmîtur plasat, nu în timpotol, lingă ruinele unei oxenete. Ne-am lăsat morții pentru pămîntul acesta românesc în ambele războaie”.

Trecem și noi. În stînga printre brazi începe să se vadă valea și, frumos desenate ca într-un

curș de geografie fizică, cocoșele lente și apoi prăvăliile abrupte ale diversilor versanți ai Munților Rodnei. În dreapta tufe de zmeură în care căutam umbra verii și a ursilor, ambele la fel de răcoase. Apoi lumină spre stînga, o vale imensă peste care drumul cel mai drept pare, fără putere de conștințere, zborul. Gîndim la fel pentru că Flaviu Coman șice ca pentru sine: „Miercuri plana un vultur” și liniștea coboară între noi iar, pînă aproape de virf, Coborim din mașină. La mică distanță de noi un I.M.S. cu număr particular. Șoferul doarme pe volan.

„Are timp de odihnă, i-a adus pe oameni la stîna, să-și ia rîndul de brînză, iar stîna e undeva departe de drum unde-l iarba grasă”.

Sub brazi, poate trei, poate patru, într-o mică poiană creată parcă anume pentru odihnă îndelungată două cruci vecine încărcate de flozi. De altfel gîndesc, dacă alunceci pe panta asta de iarbă verde și uci numai acolo te poți opri. Ne scoatem secolle. Un minut ascultăm tăcerea norilor și șopotetele plou. E liniște și peste florile aduse de copiii din satele vecine, așa cum iar cu orilele fîcării sărbătorii.

Apoi chiar Rotunda: pas, deal? Loc bun de trecere în orice caz pentru că de aici se pleacă nu numai spre Cîrîbaba și Bucovina cea dulce în orice anotimp ci și pe căi vechi, știute numai de toinași, pe sub Suhard, în apropiere de izvoarele Soselei Mare Jos aceste drumuri par cupostinele oarecare dar de aici, privity în plecăriile lor pe sub arbori, ele sint taine ce se cer respectate.

Un regret. Un nou regret. „Undeva, în ceată scînteză Lacul Lala, uite acolo unde este născut ala mai deslus la culoare”.

Ei, tot așa și cu drumul ăsta, gîndesc.

UNEORI JOACĂ TENIS, DAR PEA RAR

Pentru un astfel de drum oamenii pleacă de acasă. Nu mult, de luni oină sîmbătă, duminica este a lor. Și a familiilor lor.

Cei doi adjuncți, inginerii Zoltan Zorcher și Petre Domșa

Continuare în pag. 7-8

tu ești Bacovia

vulturul nu se mai vede
pe ecranul
singurului orizont
fata lovește aripa
fala neagră

se-amestecă ani și moloz
între uși
tu ești Bacovia
tu ești leziunea din
corpul meu

se lovește poemul
de noapte de zi
mușcă din zi
piatra nebunului
vietate flămîndă
în ceasul neplîcut
rolul de viespi
ce-o mai vrea?

Iureș

cea mai apropiată casă melcului
e drumul
ca într-o piață a veacului
poezia te vinde

ioan vieru

rgura pe care calci
va ucide piciorul străin
obsesivul

în iureșul vag
vom vedea și desertul
soarelui și nisipului fix

lucerii tăi de hirtie de

ceară
n-au cunoscut simplitățile vîntului
îi va crede iarăși și iarăși
la pîndă
prea simplu noroc nenoroc
vrăjitorie a cerului.

de-a lungul clipei eterne

în care poartă te duci
ar fi trebuit să întreb
apele nescăpate
iuna neterminată vreedată
și-ocei orgoliu al meu
de-a vedea într-un singur fel
păsările

ziua vastă
e secretă incrușcare de pași
unii asupra altora
fără a ști
cite deauri acid conștient
valoa aceasta

noi vom vindea soarele luna
strigărilor spre bronz
al mării
afectă la vîml
viața circulară prin
hubleul promis.

Corneliu Antim

Poeme de daniel drăgan

Pom secret

La marginea speranței crește un pom
cu fructele ca niște inimi uscate și verzi

cine ajunge acolo poate privi
strălucirea lor cîinică

cine trece de ele poate zări
neintoarcerea veșnică...

Vai

Mi-am comandat la casa de mode
o pălărie de pai
și un pansament adecvat pentru
rîni, e nevăzută

vai, vai
multe se mai povestesc în oraș
despre luxul poezilor
care nu mai știu pe ce
să cheltuiască arginții!

Riu

Păstrăvul speriat lunecă printre degetele
altor înșelătoare atingeri năuc
nici un riu nu mai are răbdare
toate fug și fug și se duc.

Fir

Tocmai desfăceam un fir de păr
incolăcit ca un șarpe
în patru mari continente
puțrate cu sulf

luna de la Monte Carlo flutură un certificat
de bună purtare cătra vicolacul ce-i da
ocol rotocol
că luna de miere e luna de miere
și nu e căutată de Interpol.

Tocmai desfăceam un fir de nisip
în patru mari sentimente
blinde bătrîne și foarte cuminți
dacă vrei să plouă la vară cu sper
și măsură
sparge nisipul în danși!

Cal

Greierii cîntă fals lingă cheia de sol
guterii au înfalecat un bemol

Cal alb pe o poaște rea
cade din cer cite-a stea.

cornel brahaș

Cintec nelișițit

a venit primăvara soarele există
și poezia
adică ea nimic altceva decit un tramvai
cu geamurile lăstate
cu cal așezat
pe scaunul mama și copilul
ca sinteza a galopului său

a venit primăvara mi-e rușine
să mai notez ceva pe stradă
sau în stații
pot umbra cu căciula toată vara cu palton
nimeni nu-mi zice nimic dar să nu scriu
oriunde

la orice oră
mai ales în primăvara asta
să nu mai scriu
s-o las să se scrie singură
să n-o tot trag eu fire de un firicel de vîm
fie de un ghiocel
ca la o adică să zic
eu
am tras primăvara voastră peste voi

Memorii viitoare, I

la oficiul stării civile
din strada Nufierilor
se căsătorește azi

pămîntul cu luna. Nimeni
nu va mai fi unul singur
ci doi. Dansul
și masa — în casa miresei

Tot

Nu mă doare bucuria banărierului
și nici a balenierei ghiteite în larg
fericirea felinarului a geamănului
sau a catarugului de la pescador
mă lasă rece.

Peste oasele mele se vor așeza
tot oasele mele și deasupra
se vor așeza
tot oasele mele
tot.

Gol

Clopotul mare nu mai bate demult
doar picăjitul micuțului lui frate
eu veneam uneori lingă vechea cetate
și-mi plăcea să-l ascult

aveam obsesia unui crîng cu aluni
a unor deauri povirite și goale
licurici-n cealr așteptau să-i aduni
momintele-așteptau zvon de răscoală

clopotul suna în pustie și eu
mă miram că nu-l cude de sus Dumnezeu
să-l lase din cer și să vină
seara măcar odată la cîină.

Azi clopotul nu mai bate deloc
nici cel mare nici bitongul cel mic
din licurici nu se iscă nici o boare de foc
și din tăcere nu se naște nimic...

Foc

Nici o flăcără n-a cerut voie să treacă
dincolo de cercul nostru polar
nici o sabie nu sare din teacă
pentru cuvîntul sugrumat în hotar

nici o floare nu păștește de dor
de rușine de sete de speranță strivită
numai focul se răsucește-n cuport
să renască-n mirosul de piță.

România la Iași, II

singurătățile se poartăză stîngeră
în fața poeziei, pe dinăuntru
o adun
în coșuri mari de beton. Moldova
cit dorul de Moldova

vîntul suflă direct în oase

România la Iași, III

orașul — frig al dorului
Boch sună stîcios
moșina de scris
s-o răcit
burnitează
peste secolul cincisprezece

România

la Sarmisegetuza, IV

timpul tot — în ghearele spațiului
ca vrebă
în ghearele uliului. Soarele
ambalează oboseli
în cornele de umbră

Istoria Păcii, I

șase voievozi stau în jurul cerului
ca la Masa Tăcerii

toate avioanele care țes lumea
precum suveicile mamei
devin de hirtie

Oraș de primăvară

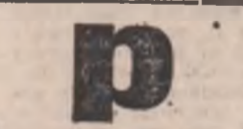
toate culorile curg în femei
mușchi ochii mirați
— în copii

pină la izbucnirea titlului
eu eram sănătos

nimic nu-mi prilejuiește uitare
tu incapi
într-un fulg agonim
ești de aceeași tresărare cu mine
de aceeași casă necăpată
de cuibul ei de rîndunele

merită așadar să începem poezia. În susul
gîndului

plastică

Despre candoare

Victoria Costiniu intră în panteonul picturii cu toată frenesia coloristică cu care este înzestrată și care-i stăpînește emoțiile și gîndirea plastică. Are o sorgințe artistică ce-l face să depășească capacitatea de a construi, de a imagina forme, motiv pentru care desenul ei are o rigoare severă, aproape glacială. Nu-l mai puțin adevărat că artista poartă cu realul un dialog mai puțin rațional. Ea își filtrează crezul estetic prin timbrele interioare ale instinctului artistic. De aceea, chiar în planul emisiei cromatice, pictoria manifestă o mobilitate aleatorie, stimulată de secrete resorturi impresioniste, temperamentală. Expoziția găzduită astăzi de holurile Teatrului Clujești este un indicu probator în susținerea acestui tip de creație. Intuitivă cu o formulă proprie altor discipline decit cele artistice — „Fitoteme” — selecția operată de Victoria Costiniu ne propune o suită de peisaje posibile. Pentru că, de fapt, nu ne aflăm decit în fata unor pretexte peisagistice sau, mai exact spus, a unor stări peisagiste. De aceea a simțit artista nevoia unei indicații generice, care să ateste preocuparea ei creativă îndreptată nu neapărat asupra construcției peisagere, cit a mobilității botanice înțeles ca o ecologie a sufletului. Ceea ce rezultă este conform cu intențiile artistice. O suită coerentă de

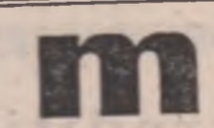
panouri concepute în dominante de culoare, de la roșii sanguine, incendiare la molatece siene sau griuri și albastruri perlate. Toate centrate pe bine definitul motiv formal al arborelui, privit ca o ființă tutelară a universului. Un univers fizic, obiectiv, retinut ca atare în encadramentul pînzei și conturat cu o minutie grafică demnă de cele mai expresive stampe extrem-orientale. Dar, prin tratamentul cromatic aparte conceput — în alăturări mai puțin comune picturii, să-rițerem, tradiționale, dar evocînd cu limpezime glazurile compozițiilor ceramiche, ori trecerile distilate, bidimensionale ale tapiseriilor — artista scoate în relief o realitate lăuntrică, un răspuns al propriei sensibilități artistice figurat, întimplător sau nu prin acest reper-sigiliu al unei realități silvestre. „Fitotemele” Victoriei Costiniu nu se vor decit o ilustrare a posibilităților picturii de a pătrunde în imaginarele spații ale unei realități fărînte de noi înșine, după chipul și asemănarea noastră.

Un pictor născut, nu făcut — acesta mi se pare a fi formula definitorie a unei surprinzătoare apariții artistice pe sinezele intens frecventate săli de expoziții bucureștene, care este foașerul Teatrului Foarte Mic. Este vorba de Petre Preda Conștină. O

natură înzestrată cu o sensibilitate artistică puțin comună, care pînă nu de mult trăia în preajma pînzel și uleiurilor de pictură doar ca un frecventator atent și avizat al pinacotecilor lumii, cercetate, se pare, de diferite căi. Acesta se vrea titlul precizării din plantul expoziției — „studii libere de pictură” — un antec ce nu-l dezonoarează cită vreme ființa lui artistică a secretat o atit de adevărată și frumos roștită măturare creatoare. De mai capodopere ale inocenței artistice, iată lecția oferită de acest pictor, ai cărui maestri intru penel au fost ceasurile, săptămînile, lunile petrecute, într-un fel sau altul, cu modestie și tăcută ardore, în vecinătatea marii picturii. Remarcabilă este, în cazul acestui pictor genuin (căci, nu amatorismul, diletanta sint dimensiuni artistice) și înăscutele cîtezania, lipsa de complexe în abordarea întregii game de genuri tradiționale ale picturii. Are chiar forța (nu emfaza, cum a opinat un confrate) de a imprimă o distincție particulară atitudinii și expresiei personajului din „Autoportret cu pasăre” desi ecouri ale scoții engleze și spaniole a portretului se resimt cu putere. Și întreaga lui prestație artistică este îmbibată de asemenea „citate”, ticuri inevitabile, deloc jenante, ale deschiderilor sale culturale. O justificație a creșterii trăit intens și cu adînc reverberație de artist este transpusă în toată amplexarea și tensiunea ei în spațiul generos al pînzelor sale. Tocmai această perfectă convertire a simțirii artistice în operă de sine stătătoare trădează natura excepțională a acestui nou venit în așorele picturii românești contemporane. Nu știm cum va evolua creația lui Petre Preda Conștină, dar știm că atit cit va tine penelul în mînă, culorile lui ni-l vor restitui mereu în adevărată sa lumină.

Corneliu Antim

muzică

Genul liric și genul coregrafic

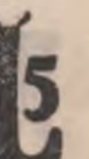
Pe agenda celei de a XI-a ediții a Festivalului Internațional „George Enescu” au figurat multe seri interesante, dedicate muzicii de operă și balet. Bineînțeles, principala scenă-gazdă a fost cea a operii bucureștene, multe evenimente ale festivalului desfășurîndu-se și pe alte scene ale capitalei. Să începem cu una dintre manifestările de real interes ale festivalului, și aceasta cu atit mai mult cu cit realizarea ei a revenit unei instituții din provincie — Teatrul Muzical din Brașov. Am urmărit așadar, la sala mică a Teatrului Național, spectacolul cu opera „Bărbierul din Sevilla” de Rossini, regia purtînd semnătura lui Cristian Mihăilescu, opțiune pe care am făcut-o în mare măsură și din curiozitatea de a vedea un spectacol pe care multe cronici muzicale l-au evidențiat la vremea nu prea îndepărtate sale premiere. Cristian Mihăilescu pleacă în concepția sa regizorală, de la tradițiile comediei dell'arte; găsim aici o permanentă mișcare în scenă, folosirea registrului comic burlesc în creionarea personajelor, o scenografie realizată de Viorica Petrovici de un gust excelent. Regizorul s-a aplecat asupra unei binecunoscute partituri cu intenția de a-l dezvălui noi sensuri, reușind aceasta

printr-o reevaluare a latențelor subiectului și muzicii. Am urmărit un spectacol bun, linăruil dirijor Ovidiu Dan — Chirilă oferindu-i un temeinic suport muzical în timp ce distribuția, în frunte cu Felicia Filip, a reușit pe deplin să intruchizeze intențiile regizorale. În sala de concerte a Radio-fuziunii, am asistat la cîteva momente dintr-un concert vocal sustinut de laureați ai Festivalului Național „Cîntarea României”. Am putut astfel apleca timbrul plăcut al vocii sopranei Irina Săndulescu-Bălan, calitățile actoricești dominînd interpretarea sopranei Angela Burlacu, de asemenea, valoarea vocii tenorului Ion Pojar. Momentul cel mai elocvent al seriei l-a reprezentat apariția baritonului Alexandru Agache, posesor al unei voci cu rezonanță ieșite din comun, avînd o excelentă dicție, o frazare fără cusur. Subliniem prezența unei autentice valori, care face cînteț oricărui scene lirice din lume, voce bine pusă în valoare de acompaniamentul sustinut de orchestra filarmonică din Ploiești, dirijată de Petre Sărbăcea. Ultima zi a Festivalului a oferit melomanilor opera „Oedip” de Enescu, într-o execuție în concert. Pe scena operii bucureștene, sub bagheta lui Cornel Trăilescu, au apărut cîteva so-

listi de frunte al scenelor noastre. Evidențiem calitatea vociilor lui Nicolae Flores, Ioan Hovorov, Dan Zancu, Florin Diaconescu, Viorel Ban, Emil Iurascu, Anatol Covali, Veronica Gărbu și Gerda Radler-Anca. Într-o reușită seară de muzică destinată a ne reaminti dimensiunile capodoperei enesciene, complexitatea unei partituri care ocupă un loc de frunte în aria secolului XX.

Rămîndu tot pe scena operii bucureștene, să ne oprim la baletul „Lacul lebedelor” de Ceikovski, poate cea mai cunoscută partitură a genului. Sub bagheta lui Lucian Anca, în regia lui Oleg Danovski (care preia coregrafia clasică), am outut urmări un excelent spectacol. Remarcăm îndeosebi contribuția tinărului balerin Laurențiu Guineau, într-o „seară de excepție” și, de asemenea, rolurile semnate de Anne-Marie Vretos și Florin Brîndușă. Pe aceeași scenă, am urmărit un matineu cu „Albă ca zăpada și cei șapte pitici” de Cornel Trăilescu, regia și coregrafia aparținîndu-i Doinei Andronache, conducerea muzicală fiind semnată de Lucian Anca. Asupra spectacolului am insistat cu ocazia nu prea îndepărtate sale premiere. Menționăm deci numai reușita rolurilor principale, sustinute de Roxana Colceag, Tiberiu Almosinno și Madeleine Vasilescu, adevărate personaje de basm, alături de care se situează multitudinea personajelor imbrigate de coregraf după sugestiile libretului, personaje interpretate de balerini operii și de mai tinerii rol colégi, elevi ai Liceului de artă „G. Enescu”.

Viorel Crețu

TEXTE DIN OPERA REVOLUȚIONARĂ COREEANĂ

„FATA CARE VINDE FLORI“

Pentru multi dintre cititori, acest titlu nu este necunoscut: in urma cu citiva ani a rulat pe ecranele noastre, cu o largă audienta la public...

Sculptură de Li Chang Sik

Chiar și crengile uscate...

Chiar și crengile uscate vor inflori într-o zi! Fiica: Mamă, scumpă mamă, în leacurile...

Dragostea mea duioasă te va apăra

Stelele au adormit pe firmament. Dormi, surioara mea, dormi somnul cel dulce!

Singură în această casă fără mamă, vei plinge gândindu-te la sora ta. Cu ce durere-n suflet te vei trezi miine cind...

Dragostea mea duioasă te va apăra împotriva ploii, împotriva furtunii, iar cind vei auzi vîntul suflînd din depărtări...

O, sărmane surori, inima vă sîngerază înainte de această dureroasă despărțire!

Înainte, mereu înainte!

Cite lacrimi de singe n-am vărsat? Înainte, mereu înainte, popor sprîmă!

Teji să fim alături de Armata Revoluționară, să nimicim fără milă rînduilele criminale și să înălțăm împotriva meterezele...

Introducerea și versiunea românească a textelor de Victor Bărlădeanu

Cu fratele nostru...

Cu fratele nostru am plantat în urmă cu cinci ani acest arbust înclătător. El a crescut și-acum e mai înalt ca mine...

Nei am îngrijit arbutul seara și dimineața gîndindu-ne la semnul nostru frate și la satul natal de care ne amintim...

Neîndoielnic, fratele nostru se gîndește și el acum la noi.

Fiecare primăvară...

În fiecare primăvară flori superbe își desfășoară colorile pe piscuri și cîmpii, dar noi, sub călcîiul asupritorului, vom vedea...

Munții și cîmpurile se acoperă de flori. dar inima mi-e plină de tristețe. Cu toate florile vrăjite pe care le port în brațe...

Pentru toate florile pe care le vinde fata cu ochii-n lacrimi duce-n suflet o poveste tristă.

S-o întrebăm despre sfîșietoarea dramă care-a silit-o să trăiască din vânzarea acestor tragele petale?

Din poezia indiană

AMARJEET CHANDAN Numește orice instrument muzical Cucu, tălănsă la șitul vitelor, vin sarodî stăruiri calde în noaptea, guarzi...

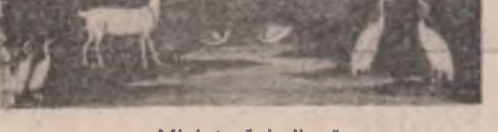
KAVITA SINHA Te-am văzut Te-am văzut în soarele amiezii lângă Oficiul Scriitorilor Moarte; strălucii în cîmpăna luminii...

MANILAL DESAI Cercul Am ieșit afară din cercul de mine însumi, desenat în juru-mi. Totuși mă răpescie centrul lui...

Primeste-l, te va duce acasă. Ia-mă cu tine: din imortele îți voi împleti pentru odihnă asternut în luncile magice din Hijałali.

PRABHJOT KAUR Eu, femeia, tu, bărbatul. Tu mă prefaci pe mine într-o statuie fără viață...

NAVAKANTA BARUA Întîlnire Stîrnuv meu l-a întîlnit pe Budha Am făcut Nici el nu m-a întreat nimic.

Miniatură indiană

Un cod strict de dansator pe sirmă numai pentru mine! Tu, cel puternic construiești Erosul...

Acum sînt în cumpănă! Cine mai vrea să ies din întineric, frig și haina temnită? Dacă nu...

Acum sînt în cumpănă! Cine mai vrea să ies din întineric, frig și haina temnită? Dacă nu...

Acum sînt în cumpănă! Cine mai vrea să ies din întineric, frig și haina temnită? Dacă nu...

Am credință dărîmată emolii ofilite pe drum Inmi denunță fecicirea! Întesul final pe care-l dai acestui pîctur este ultima semnificație a poemului.

Stîrnuv meu l-a întîlnit pe Budha. În românește de Ion Iuga

NAGHIB MAHFUZ — premiul Nobel pentru literatură

desi întîmpinată cu oarecare surpriză de unele cercuri literare internaționale cu precădere latino-americane (unde se vedeau validarea operii unor Mario Vargas Llosa, Octavio Paz ori Carlos Fuentes)...

tere, nouă la număr). Alături de această statură activitate socială și politică, el se va afirma ca scriitor, opera lui fiind considerată una dintre cele mai inovatoare pe care le cunoaște literatura egipteană de azi...

REVISTA STRĂINĂ

ARANTXA URRETAVICAZ ESTE CEA MAI REPRESENTATIVĂ SCRITOARE BASCĂ. S-a născut în anul 1947 la San Sebastian, a studiat istoria, iar în prezent este scriitoare și ziaristă.

DIN GÎNDURILE LUI RASUL GAMZATOV, MARILE POET AL DAGHES-TANULUI, încredințate revistei „Gogonok”. Am terminat de curînd o carte care se numește „Concert”.

NOTE DE CĂLĂTORIE De la Medina del Campo la Santiago de Compostela

Medina del Campo e o întretăiere de drumuri pe locul unde va fi oprit (dacă s-o fi făcut vreodată, neobositul?) Cavalerul Tristei...

concițiile ținute aici — 810, 862, 899 — la locul de pelerinaj al întregului occident al Evului Mediu — de la vikingii (scandinavii il numeau Jacobsland)...

Dumitru D. Iftim (Fragment din volumul „În numele omeniilor”)

SPORT

Zăpezi de mărgăritar

Învingînd reprezentativa Bulgariei, la Sofia, cu 3-1, echipa României a luat un start senzațional în drumul către meciul Italiei.

anilor și-l veți vedea înscind cu aceeași dezinvoltură în poarta Angliei, la Londra și în poarta Suediei, la Stockholm, trimițînd astfel în scandalul țelului și în disperare bilii atacanții...

Lucafaarul Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA

Redactor șef: Nicolae Don Frunzelari. Mihail Ungheanu (redactor șef adjuncțiu), A. I. Zăvoianu (secretar responsabil de redacție)

REDACTIA: București, Piața Școlii nr. 1, tel. 17 32 09. ADMINISTRATIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 96. Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘCINTEI